Bu seçimde partiler arasında oy kaymaları oldu. Yüzdeleri ancak tahmin edilebilir.

Bir bölüm CHP'li HDP'ye oy verdi. HDP barajı geçemezse Cumhur İttifakının TBMM'de çoğunluğu sağlayacağını düşünüyorlardı. HDP barajı geçti ama anılan ittifak yine çoğunluğu sağladı.

İyi Parti ile MHP'nin durumu muamma gibi görünüyor. İyi Parti yüzde 10 oy aldı, MHP yüzde 11 kadar… MHP oy kaybetmemiş görünüyor ve bu nasıl oluyor?

İyi Parti büyük oranda MHP'den oy alabilirdi ama iki partinin aldığı oyların toplamı yüzde 20'yi geçiyor.

Bir açıklamaya göre CHP'lilerin bir bölümü İyi Parti'ye oy verdiler. Olabilir ama bunun önemli bir sayı olduğunu sanmıyorum.

MHP, AKP için stratejik bir müttefiktir ve İyi Parti'ye karşı bu partinin savunulması gerekir. Öyle bir savunacaksınız ki, İyi Parti'nin ayrılması MHP'yi etkilememiş gibi görünecek…

Ama bu mümkün değildir. Bir bölüm MHP yöneticisi ve üyesi partiden istifa ederek İyi Parti'ye geçti. Bunlar basına yansıyanlardır ve ayrılanların etkilediği çevre de mutlaka vardır.

Bu durumda MHP'nin oy kaybetmemiş olması ancak bir bölümü AKP seçmeninin bu partiye oy vermesiyle mümkündür.

Seçim değerlendirmesi yapanların bunu nasıl düşünmediğini anlamak zordur.

CHP'liler HDP'ye oy vermeyi düşünüyor da, AKP'liler MHP'ye oy vermeyi neden düşünmesin?

Stratejik ortak ve İyi Parti'ye karşı savunulması gerekiyor.

Seçim partiler için şartların eşit olmadığı bir ortamda yapıldı. Sadece HDP değil açık ara geriden gelmekle birlikte İyi Parti de bazı saldırılarla karşılaştı. Medyada yer alamadı. Meral Akşener'in mitingleri sürekli engellemelerle karşılaştı.

Ek olarak bir bölüm AKP seçmeni de MHP'ye oy verdi…

Basit sayılabilecek bu çözümün düşünülememesinin nedeni sol kesimde genel olarak varlığını sürdüren anlayıştır: İslamcının kafası çalışmaz. O sahtekarlık yapmasını bilir, çalmasını bilir ama düşünemez…

Türkiye dahil bütün Ortadoğu ülkelerinde sosyalist, sol, laik örgütler islamcı örgütlerin gerek Sünni gerekse Şii kesimiyle girdikleri mücadeleleri kaybettiler. Bunun tek değil ama önemli nedenlerinden bir tanesi İslamcıların geri, politikadan anlamaz insanlar olarak görülmesidir. En fazla kurnazlık yapmasını bilirler gerisinden anlamazlar sanılmasıdır.

Humeyni yıllar önce "İslam politika demektir, bunu anlamayan hiçbir şey anlamamıştır" demişti.

İddia ediyorum, AKP bilimsel yöntemlerle çalışan bir partidir. Bu iddia için Almanya gibi ülke dışındaki Türkiyeli seçmenin yarısını barındıran ülkeden örnek veriyorum.

Geçen yıl katıldığım bir seminerde bir konuşmacı AKP'nin Almanya'da nasıl çalıştığını anlatmıştı.

Önce Türkiyelilerin sayısının kalabalık olduğu her bölgede bu insanların Türkiye'de hangi bölgeden geldiklerini araştırıyorlar. Diyelim üç ayrı bölgeden gelmişler…

Bu bölge insanın özellikleri nelerdir, ülke içindeki ve dışındaki aynı bölge insanının ilişkisi nasıldır ve bu temelde bu insanlara nasıl yaklaşmak gerekir?

Bunun için kullanılabilecek bir sürü yöntem bulunuyor. Mesela Türkiye'den gelinen bölge için "güzelleştirme derneği" kurmak, o bölge için cami yaptırma derneği kurmak, o bölgeye yönelik olarak birkaç öğrenciye burs vermek gibi…

Bu yönde çok sayıda örnek verilebilir.

Gerçekten sonuç almaya yönelik bilimsel bir çalışma, öyle değil mi?

AKP Almanya'da boşuna yüzde 60 almıyor.

Devletin bütün imkanlarını kullandıkları için aslında bu oran az bile sayılabilir.

AKP özellikle yeni Kürt göçünün yoğunlaştığı İtalya'da daha iyi örgütlenmek için önce devleti görünür kılıyor. Yanlış hatırlamıyorsam Milano'da gösterişli bir konsolosluk binası yaptırılıyor. Türkiyeli seçmenin her sorunuyla konsolosluk ilgileniyor. Çözer veya çözmez, önemli değil; devlet arkanızdadır psikolojisinin verilmesi önemlidir.

Bu arada muhaliflere yönelik ihbar mekanizması da işliyor. Türkiye'ye gidenler sınırda gözaltına alınıyorlar.

HDP'nin böyle bir ortamda ülke dışında yüzde 16'yı tutturması hiç fena değildir.

Asıl konumuzu unutmayalım: AKP parti teşkilatı iyi çalışıyor.

Erdoğan ile İnce'yi karşılaştıranlar bu ikisinin arkasındaki örgütleri de karşılaştırmayı unutmamalıdır. Ön plandaki isimlerin etkisi bir dereceye kadardır, belirleyici olan gerideki örgüttür.